

TOT DE TOTJ

CORS: 2013-2014

Nº 8

*Les autes ne sont coupables de rien,
c'est moi qui suis responsable de tout.*

SOLA HAY MAS COSAS INFINITAS EN EL MUNDO.
EL UNIVERSO Y LA ESTUPIDEZ HUMANA.
Y DE LA PRIMERA NO ESTOY TAN SEGURO.

A. EINSTEIN

**ÉS DUR FRAGASSAR
PERÒ ALGUNA COSA,
NO HAVER-HO PRONAT.**

**Good friends are hard to find,
harder to leave and impossible
to forget.**

Institut

Fotografia portada.....Mariano García

Fotografies luèrn: Alexandru Ilici, Maria Enseñat

Redaccion: alumnat e professorat der Institut

Collaboradors: Claudia Barra, David Canabal, Lorena Chelaru, Ainhoa Comballé,
Tania Cózar, Gerard de Castellarnau, Bernat de Castellarnau, Lois España, Wilson
González, Ares León, Raúl Manero, Cristina Marmolejo, Enric Masip, Marc Montes,
David Moreno, Anna Mosteirín, Miquel àngel Prats, Anne Rodríguez, Xavi Sastrada,
Rosanna Sellart, Manel Serrabona, Christian Turmo, Marta Vergés, Èlia Villacampa

Traduccion: Maria Cuny

EL VERITABLE VIATGE DEL DESCOBRIMENT

Endeguem un nou curs escolar amb nous reptes col·lectius i individuals per assolir, amb renovades il·lusions i alegries. Un any més tenim la ferma intenció d'oferir una bona educació integral i inclusiva, a fi de que els nostres alumnes assoleixin un bon rendiment a nivell acadèmic i personal. És la nostra raó de ser i d'estar.

Estic convençut que la Comunitat educativa de l'Institut d'Aran seguirà treballant com fins ara en favor d'una educació pública de qualitat, i que s'establiran tots els ponts necessaris per a continuar oferint un bon servei.

Tenir constància que l'Institut d'Aran disposa de nivells de qualitat i d'excel·lència ha de ser un motiu de satisfacció general per a tothom. També ens ha de fer sentir orgullosos el nivell competencial demostrat pels nostres alumnes en les diferents proves externes realitzades durant el curs passat (proves de 4rt de l'ESO i Selectivitat), demostrant un cop més que el Centre està en una línia òptima d'actuacions.

Ens pertoca llavors com a col·lectiu que la imatge del Centre es correspongui amb la seva realitat. Aquesta serà una responsabilitat individual, però també col·lectiva, de tots i cadascun de nosaltres.

Dins del sistema de gestió de qualitat i millora contínua instaurat en el Centre des de ja fa anys es treballa per a oferir el millor servei possible al nostre entorn, amb els recursos que disposem, i un altre any, des de la crítica constructiva, ens hem plantejat què podem realitzar per a seguir millorant com a Institució Educativa. Llavors, us comentem que aquest curs escolar 2013-2014:

- S'ha instaurat un sistema de **reciclatge de llibres (banc de llibres)** amb l'objectiu d'ajudar a l'economia de les famílies i sumar-nos a la cultura de la sostenibilitat i el reciclatge. Aquesta iniciativa de difícil gestió vol garantir que les famílies gaudeixin d'una ajuda important en la compra dels llibres de text. Això sí, d'una banda aquesta iniciativa implica un nivell de responsabilitat i sensibilitat a l'hora de fer un bon ús dels llibres per part dels alumnes, d'aquesta manera podran cedir els seus llibres a canvi d'altres. D'altra banda demanen sentit comú i altruisme aquest primer any, ja que, en ocasions ha estat difícil correspondre a les famílies amb el mateix número de llibres. És indubtable que en un període de temps relativament breu tothom es veurà àmpliament beneficiat.

EL VERITABLE VIATGE DEL DESCOBRIMENT

- Es desenvoluparan activitats per a fomentar l'**hàbit lector** entre l'alumnat dins de la dinàmica endegada pel Departament d'Ensenyament durant el passat curs escolar. Per això, també es potenciaran de manera explícita instruments com la Revista del Centre "Tot de tot", i espais com el de la Biblioteca escolar, a banda de prendre altres mesures de caire organitzatiu.
- Per **afavorir la competència lingüística estrangera (anglès i francès)** s'establiran durant el curs diferents intercanvis amb instituts de països com els Estats Units i França. Serà una gran oportunitat per tal que els nostres futurs ciutadans puguin gaudir i conèixer altres cultures i millorar els seu nivell lingüístic en un entorn familiar i saludable. Aquestes activitats ens permetran alhora convertir-nos en centre acollidor i expositor de la nostra cultura aranesa.
- Un altre objectiu serà el treball sobre les **estratègies i habilitats per a gestionar correctament els hàbits d'estudi**. Aquesta activitat ha de permetre una millora transversal en totes les àrees i cursos de certes competències.
- Pels alumnes de 1er i de 2n de l'ESO s'ha establert un sistema organitzatiu on gairebé totes les matèries estan desdoblades total o parcialment. A més, per aquells alumnes que presentin certes dificultats d'aprenentatge, a banda dels recursos ja existents, s'estableix un Programa Intensiu de Millora .
- Una altra iniciativa no menys important, a fi d'afavorir el clima del Centre, és el canvi sonor del timbre en els canvis de franja horària. A partir d'aquest curs s'endega aquesta proposta musical, amb la qual cosa els alumnes es trobaran i gaudiran de la novetat de fer els canvis de classe i/o matèria amb música clàssica i d'altres músiques de caire curricular.
- Per acabar, comentar-vos que seguirem treballant aspectes transversals al nostre Projecte Educatiu com l'educació emocional, i realitzant activitats ja instaurades com l'Escola de pares i mares, el programa de mediació escolar, el Pla Català d'Esport a l'Escola,...

Esperem que compartiu amb nosaltres la il·lusió per seguir treballant en aquest viatge de noves descobertes i canvis constants, millorar i endegar altres projectes i fer nostra aquella dita de Marcel Proust: **"El veritable viatge del descobriment no consisteix en buscar nous paisatges, sinó en canviar la mirada"**.

Perquè l'Institut d'Aran el fem entre tots i cadascun de nosaltres, us animem a sumar esforços i a iniciar aquest nou camí per al benefici col·lectiu de tots/es.

Manel Serrabona

Pensant en la innovació i les xarxes...

"¿Por qué da miedo cambiar? Porque eso supone pasar de una situación cómoda y predecible a otra desconocida. La mayoría de las personas sueñan con emprender cosas nuevas, pero no pasan a la acción, se quedan en el plano intelectual. ¿Cómo podemos realizar estos proyectos si seguimos apegados a lo familiar y convivimos con esta vieja personalidad? Para experimentar algo nuevo tenemos que arriesgar, dejar el territorio de lo predecible y entrar en el terreno de la incertidumbre." Joe Dispenza

Un no pot esperar que passi alguna cosa diferent a la seva vida, si acostuma a tenir els mateixos pensaments, fa les mateixes coses i abraça les mateixes emocions cada dia. Aplicar això a l'àmbit educatiu suposa repensar i posar en judici moltes de les nostres pràctiques docents a l'aula. Aquest és el primer esglaó cap a la innovació.

A la societat dels començaments del segle XXI, caracteritzada com a societat del coneixement, la institució escolar no pot romandre aliena als ritmes del canvi actual, per la qual cosa la innovació constitueix una de les seves principals i prioritàries tasques. Des de diferents angles, s'incrementen les necessitats i demandes que requereixen la incorporació d'innovacions a la seva organització i funcionament educatiu, per tal de respondre a les aspiracions dels ciutadans. Dels recents canvis socials, culturals i tècnics es deriven múltiples conseqüències. En aquest sentit, cal destacar les mutacions a la vida familiar, així com els riscos d'un desenvolupament econòmic i tècnic incontrolat, a més de les aspiracions a un estat del benestar creixent, que aboquen sobre la institució escolar responsabilitats i problemes nous. Per posar alguns exemples, el quasi 30% de fracàs escolar o l'alt abandonament, així com els canvis a l'adolescència i joventut afecten molt directament al clima, cultura i salut de les institucions escolars, particularment a l'etapa de secundària.

Estudis recents i experts agents del sector educatiu acaben confirmant que les necessitats de canvi en les institucions escolars i les innovacions en els procediments d'ensenyament a l'aula provenen del propi entorn i de l'interior mateix de les escoles. A partir d'aquí, a les institucions cal que pensem i actuem de forma diferent, de com ho havíem fet fins ara, si volem obtenir resultats diferents. Tractar doncs la innovació des de perspectives singulars o des de l'isolament no té sentit, ni tampoc té sentit, per motius obvis, endegar processos d'innovació que no acaben produint cap canvi rellevant en el centre o la institució. Tot plegat porta a la necessària estratègia de pensar de forma sistèmica, és a dir, pensar i operar cap a un propòsit comú, en una causa comuna, produint així la unió que resulta més que la suma de les seves parts. Significa això, en el nostre context més immediat a Catalunya, que hem de ser capaços de detectar possibles fronts oberts (problemes o conflictes) que caldria resoldre'ls i repensar-los conjuntament; detectar ja posicions molt avançades en algunes qüestions educatives per ser capaços de transferir-les a altres centres, així com detectar, més enllà de la nostra realitat, altres pràctiques innovadores i d'òptims resultats que perfectament es podrien adoptar i que tenen com a nucli la persona i la cura pel seu creixement integral, però alhora amb certes dosis de gosadia pedagògica i tecnològica.

Pensant en la innovació i les xarxes...

En resum, els signes dels temps ens exigeixen al món educatiu pensar en un model d'innovació obert, flexible, ètic, creatiu, real, tecnològic i participatiu. Un projecte d'innovació que sigui transversal a totes les escoles; un projecte que interpelli a nivell personal i que fomenti el treball en equip i la complicitat amb l'altre; un projecte que generi sinèrgies amb altres departaments, àrees, claustres i centres; un projecte de naturalesa comunitària i participativa on tothom té veu i vot per poder canviar i modificar la realitat educativa; i un projecte que, en el fons, permet fer realitat el fet de trobar-nos en xarxa i a la xarxa.

Miquel Àngel Prats

miquelpf@blanquerna.url.edu

Director del Grau en Educació Infantil de la FPCEE Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

CAFEM HIPICA

Es gojats deth cicle d'espòrts der Institut d'Aran an passat dues setmanes fòrça divertides e didactiques ena hipica Terraferma de Lleida.

An estatn ues setmanes molt educatives entà nosati, ja que auem aprenut causes naues dera forma de viuer deth shivau (com mantier era salut, premanir seth shivau entà montar-lo). Auem disfrutat fòrça trotant e galopant.

Tanben auem aprenut a conviuer en grup e a codinar entà tot eth grup.

CICLES FORMATIUS

https://www.youtube.com/watch?v=dq9Mv6XNLSk&feature=player_embedded

<https://www.youtube.com/watch?v=nTe7CrFlwjc&feature=youtu.be>

ÉCHANGE DIDIER DAURAT - INSTITUT D'ARAN

LE 12 NOVEMBRE, LES ÉLÈVES DE ZAU DE LA ESO ONT FAIT LEUR PREMIER VOYAGE EN FRANCE POUR CONNAÎTRE LEUR CORRESPONDANTS FRANÇAIS.

NOUS SOMMES ARRIVÉS À SAINT GAUDENS À 9.30 ET NOUS AVONS PASSÉ LA MATINÉE À FAIRE DE L'ESCALADE PAR BINÔMES.

IL FALLAIT ESCALADER UN MUR ET RÉCUPÉRER UNE FEUILLE AVEC DES EXPRESSIONS EN FRANÇAIS ET EN CASTILLAN. IL Y AVAIT PLUSIEURS PARCOURS ET DONC, PLUSIEURS EXPRESSIONS À METTRE EN RELATION.

LE PREMIER BINÔME QUI FAISAIT TOUS LES PARCOURS ET AVAIT LA RÉPONSE CORRECTE AU PLUS GRAND NOMBRE D'EXPRESSIONS AVAIT GAGNÉ!

NOUS AVONS MANGÉ TOUS ENSEMBLE AU COLLÈGE ET L'APRÈS-MIDI, NOUS SOMMES ALLÉS VISITER LES GROTTES DE GARGAS. NOUS AVONS ÉCOUTÉ ET REGARDÉ LE FILM QUI EXPLIQUE L'HISTOIRE DE LA GROTTTE ET NOUS AVONS APPRIS LA TECHNIQUE DES MAINS NÉGATIVES.

À GARGAS, LA VISITE DES GROTTES A ÉTÉ TRÈS INTERESSANTE, BEAUCOUP D'ÉLÈVES NE CONNAISSAIENT PAS CE LIEU ET L'APRÈS-MIDI A ÉTÉ PLEINE DE SURPRISES!

MAINTENANT, NOUS ATTENDONS LA VISITE DES PETITS FRANÇAIS QUE NOUS RECEVRONS EN FÉVRIER SI LE TEMPS LE PERMET POUR FAIRE LE PARCOURS BERET-MONTGARRI EN RAQUETTES!

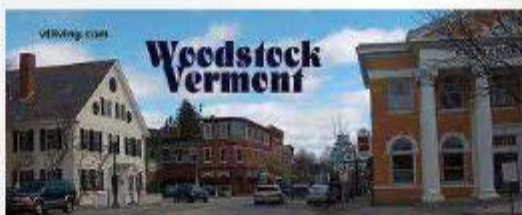

INTERCANVI VERMONT

Han sigut 18 dies molt intensos, durant els quals hem fet amistats, conegut racons màgics i gaudit d'un entorn extraordinari.

No tenim paraules suficients d'agraïment cap a les famílies americanes, tot el que us pugui dir és poc. Són una gent magnífica, sensible i atenta en tot moment.

La comunitat educativa, Claustre de professors, bibliotecària, treballadors del PAS, xofers, personal de cafeteria, ens han tractat com un d'ells.

La Collen (responsable ex change), la qual coneixereu a l'abril ha vetllat per cadascun de nosaltres a tota hora.

Un viatge que se'ns dubte ha marcat les nostres vides. Una empremta de la qual parlarem durant molt de temps. Tots hem crescut una mica més intra i interpersonalment.

INTERCANVI VERMONT

Estem contents de l'actitud del alumnes, la convivència amb ells ha estat molt bona. Diuen que és el millor grup que han tingut mai.

Tenim il·lusió per retrobar-nos amb la nostra família aranesa, però val a dir també que sentim una mica de nostàlgia de deixar la nostra família americana.

Hem fet moltes fotos i alguna cosa més que volem compartir amb vosaltres.

Good bye
See You soon

PER VEURE TOTES LES FOTOS US PODEU DIRIGIR A;

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.514025162009648&type=1&l=b35d3517e3>

Rosanna Sellart

ETH CORNÈR DES TROBADORS

Aguest cors seguim damb bères activitats der anterior. Cada mes vos prepausam un libre ara bibliotèca, e un ena sala de professors. Es libres pòden èster comics, novèlles o albums illustradi e son pensadi entà diferents edats.

Tanben contunham damb era participacion en activitats interescolars, donques tornam a participar en eth Concors Interescolar Tintinaire, damb fòrça succès, n'èm segurs. E era grana novetat ei eth Projècte Alicia. Peth moment, es escolans de primèr e quatau an visitat era exposicion ena Bibliotèca Municipau, e preparen activitats fòrça interessanti. Demoram trobar-vos-i a toti!

Istòries dera mascòta

ELS DRACS EXISTEIXEN

S'ha descobert una nova espècie que ha deixat bocabadat el món científic. Aquest descobriment es considera un gran pas. Una nova espècie ja imaginada en el món fantàstic ha cobrat vida. Es tracta d'un petit rèptil semblant a la famosa espècie mitològica: el drac.

S'ha descobert a l'Amazones, procedent de l'evolució d'un llan-gardaix que ha desenvolupat ales.

Aquesta nova espècie és capaç de treure foc per la boca, volar tan ràpid com les àguiles, i canviar de color com els camaleons. La bèstia de moment sembla que sobreviu bé i que no tindrà gaire competència, ja que reuneix diverses capacitats semblants a altres animals.

Ares León Peruga
Ainhoa Combalié Velasco

MUTACIÓ

Als Estats Units, aquesta matinada, hi ha hagut una explosió en un edifici. El fet ha succeït mentre experimentaven amb rates de laboratori per fer-les créixer a una mida considerable. A causa de l'explosió, ha sortit un gas (el de la transformació), i les bèsties han mutat. Tots els corbs del continent s'han tornat gegants i ara controlen àmplies zones del territori. Ja han mort, en les últimes hores, més de 200 persones. La seva mort s'ha produït perquè els corbs se'ls han menjat.

En les últimes hores s'ha observat que s'estan reproduint i que intenten controlar el continent asiàtic. Encara que no és època de reproducció, els ous ecllosionen rapidíssimament. Els científics diuen que l'únic que es pot fer és matar-los, tot i que això és pràcticament impossible, o obeir tot el que ens manin a fer si algun dia decideixen parlar.

Anne Rodríguez
Lorena Chelaru

**MATERIAL PER A LA REVISTA ELABORAT PELS I
PER LES ALUMNES
DE L'OPTATIVA DE CATALÀ DE 3R D'ESO**

UNA VACA ABDUÏDA

Aquesta matinada, en una granja de vora França, ha succeït un fet molt estrany. Una vaca que estava lligada a una cadena, ha sigut abduïda. Els científics confirmen que és pràcticament impossible que un ovni pugui estar al nostre planeta, però el testimoni del granger indica el contrari. Encara no s'ha arribat a cap conclusió, la policia continua investigant el fet.

A la granja hi viu un home gran, sol. Segons el que ha declarat, l'home va veure una llum intensa cap a la una de la matinada. Va mirar per la finestra i va veure, perplex, que la vaca s'enlairava. Immediatament va trucar a la policia.

**Gerard de Castellarnau
Anna Mosteirín**

NOVA SUBESPÈCIE ANIMAL

Fa tres dies es va trobar una subespècie nova als Alps francesos. Aquesta nova espècie és un tipus de zebra que es va separar de les seves cosines africanes fa aproximadament 10.000 anys. És molt similar a les seves cosines. Les úniques diferències són que és una mica més petita per l'escassetat de menjar i el seu pelatge és més espès per a resistir millor el fred. Però el més sorprenent és, d'una banda, que el biòleg que les va descobrir les va trobar barrejades entre una cabrada d'isards. I, d'una altra, que han canviat els seus costums de reproducció i comportament.

No se sap per què han vingut fins aquestes terres gèlides i llunyanes, però la qüestió és que ho han fet. Ara els científics les estan investigant per esbrinar les raons de la migració.

Marc Montes i Bernat de Castellarnau

MATERIAL PER A LA REVISTA ELABORAT PELS
I PER LES ALUMNES
DE L'OPTATIVA DE CATALÀ DE 3R D'ESO

NOTÍCIA D'ÚLTIMA HORA, AMB DUES VERSIONS DIFERENTS!

UN ROMANÈS TROBA EL TAXI DELS ANIMALS

Raul karasnicovf ha fet un descobriment que, per a la ciència, ha sigut tota una revolució. L'autor tan sols té 17 anys. Es tracta d'un animal petit. El color va cridar l'atenció del jove, que es va aturar a mirarlo. L'animal robòtic té sis potes i dues antenes. Sembla un escarabat i el seu cos es compon d'una estranya carrosseria que pot moure's a tota velocitat. Segons com, pot semblar un taxi per als animals més petits.

A l'animal li han posat el mateix nom que el noi, Raul Karasnicovf, el jove a qui se li va acudir de matar-lo i dissecar-lo. Ara el té a casa, en una estanteria, i el guarda com un tresor.

Xavi Sastrada

Christian Turmo

DESCOBERT UN INSECTE AUTOMÒBIL

Han descobert a Sud-Àfrica una mena d'escarabat en forma de cotxe de la marca Volkswagen. De tota manera, no deixa de ser un escarabat, perquè és similar a aquesta mena de insecte. Si es mira pel davant, la forma s'assembla a la d'un escarabat, amb els fars (els ulls) i els intermitents (els tentacles).

Aquesta barreja de cotxe i animal s'ha traslladat a un laboratori, on uns experts l'estan analitzant per determinar les característiques de la nova espècie.

Enric Masip

Wilson Gonzalez

CHARRADA DAMB... CARLOS BARRERA

“Era Val d’Aran auria d’èster ua autonomia laguens de Catalonha”

MOS ARRECEP PUNTAU E DAMB UN GRAN ARRIDOLAR. PENDENT ERA CONVÈRSA SE NÒTE QU’EI UN ENAMORAT DERA VAL DE ARAN E ER ENTÒRN NATURAU; JUSTAMENTS, SUS AQUESTA TEMATICA VIREN ERA MAJORIA DES SUES LECTURES.

1. Vos neishec ena Val d’Aran. E dempús partic en Barcelona. Er an 1972 tornèc: per qué?

Tornèc perquè concishic ua gojata, que ara ei era mia hèrna. E, alavetz, demanèc eth traslat tà Productora de Fuczas Motrices, que ère era filial de FECSA ena Val d’Aran.

2. Qué sentec quan, er an 2011, siguec nomenat Sindic?

Me hêt ilusion. Mès que illusion, ère un trobar-te a gust damb tu madeish pensant enes tres legislatures anteriors, perquè eth primèr nomenament de Sindic, ena primèra legislatura der an 1995, siguèc illusionant mès tanben i auie ua certa incognita de coma consolidariem e de com auançariem eth Conselh coma govèrn. En canvi, en an 2011 ja i auie tota ua trajectòria de heina hèta e de competències assolides, e ère tornar a reafirmar e avançar en eth objectiu que en aqueri moments auiem coma prioritari: era naua Lei d’Aran, ua naua oportunitat de trabalhar tàth pòble aranés.

3. Coma estan es òbres que a calgut hèr pes aiguats? I a bèth termini de finalizacion?

Es afectacions e es òbres pes aiguats an estat fòrça complicades. Enes òbres deth Ministeri de Foment, en eth cas dera carretèra nacional, non auem agut d’intevier directament e mos auem coordinat damb eri ara ora de dar es permisi mediambientaus, de suggerir e colaborar damb bèra causa qu’era òbra mos beneficiésse a nosati en estructures e infraestructures deth Conselh.

En eth cas dera Generalitat, a assumit es dues afectacions qu’auiem en C-28, ena ribera d’Aiguamòg e en Arties, enes primèras esculhèras qu’eren es mès fòrtes que calie reconstruir. Aquerò mos a permetut poder-mos concentrar molt ena recuperacion dera Artiga de Lin e poder-la daurir aquest ostiu. Anteriorment recuperèrem totes es autes ribèras qu’auiem agut grans afectacions.

Tanben estan coordinant tota era reconstruccion des colectors des aigües residuauas —es depuradores— tà que poguen funcionar e que tota era aigua residuau des pòbles dera Val d’Aran non contamane eth Garona.

I a molt entà hèr. Mos quede era recuperacion der entorn naturau, que de moment no i a cap administracion mes enlà dera Generalitat que i a intervengut.

CHARRADA DAMB... CARLOS BARRERA

Es diners qu'aucem gastat enquiara an gessut dera Obra Social dera Caixa, 300.000 euros; dera Fundaci6n Endesa, 300.000 euros m6s, e som pendent6 de negociar damb eri ua auta subvencion de 700.000 euros. Deth Ministerio de Medio Ambiente, deth programa que se ditz Caminos Naturales, aucem aconseguir ua inversion d'uns 400.000 euros tà reconstruir eth p6nt d'Escuhnau, eth p6nt de Betlan, eth p6nt de Arr6, e tà recuperar er acc6s ara pista de Soberado, ena Artiga de Lin; ara non s'i p6t accedir per enl6c.

4. Era Val d'Aran obtenguec b6th benefici dera pres6ncia, aguest estiu, des equips masculin e femenin de futbol der Espanyol?

I tant! Eth prim6r benefici l'an agut es equips, perqu6 er equip femenin qued6c campion de Catalonha: arrib6ren en milhor estat f6sic qu'es jugadores deth Barcelona, per aquer6 guanh6ren. E er equip dera prim6ra division auec un inici de temporada espectacular. Suposam qu'era estada ena Val d'Aran a molt que veir. E esperam que en 2014 torne.

Cau dider que era setmana que Abidal pass6c ena Val d'Aran tanben siguec ua grana promocion.

5. Cre qu'era dubertura deth Mercadona ei bona tara Val d'Aran? O p6t auer inconvenients?

Èm en ua situacion de legalitat e de liure com6rc, e ei molt complicat tà un l6c oposar-se ara implantacion d'ua grana superf6cie. Quan mostr6ren inter6s tà installar-se en Vielha, eth valor ahigit eren es l6cs de treball en un moment de crisi economica. En quant as danhs collateraus evidentment que i son enes petit6 com6rci. A niv6u de consumidor i p6t auer un estauvi perqu6 es pr6tzi son competitius. Per tant, i a un pr6 i un c6ntra.

6. B6ri joeni pensam qu'era entrada ath Palai de G6u ei f6rça cara. Non se podrie fixar un pr6tz especiau entara gent dera Val d'Aran?

Aguest ei un àmbit estrictament municipau. Sabes qu'ei propietat der Ajuntament de Vielha, e ei gestionat per ua empresa publica; nosat6, en aqueth asp6cte poc i podem a dider.

Qu6 serie idillic? Un equipament com aqueth da resp6sta a toti es joeni dera Val d'Aran e pr6ste un servei ath conjunt des aranesi. Que toti es Ajuntaments particip6ssen damb un canon e un conveni de colaboracion damb er Ajuntament de Vielha.

Eth Conselh Generau d'Aran tostemps aucem dit que s'es Ajuntaments s'impliquen en eth foncionament, eth doble de lo qu'ap6rten, ac aportarà eth Conselh. Per tant, de moment se fixen es pr6tzi tà qu'eth Palai non acabe enfonsant er Ajuntament.

CHARRADA DAMB... CARLOS BARRERA

7. Per qué non i a un prètz redusit tà tota era gent dera Val d'Aran tà crompar eth forfet?

Tota era àrea esquiable de Baquèira ei en eth municipi de Naut Aran, e ua part en eth d'Alt Àneu. Alavetz, quan Baquèira s'implantèc ena Val d'Aran, hèc es acòrds damb es ajuntaments, es canons per àrea esquiable... e era resta dera Val quedèc ath marge des negociacions. Daurir en quant a forfet ara resta dera Val ei ua politica comercial. Era gran injeccion son es forfets des clients que vien eth cap de setmana o aquera gent que a eth forfet de temporada; e daurir a un prètz especiau a tota era gent dera Val, dilhèu baisharie es prestacions dera estacion de cara ath client que de dehòra. Mès nosati poguèrem hèr un acòrd de forfets que abans non se contemplauen. Mès enlà de lo que s'a aconseguìt ei dificil.

8. En quin lòc quedarie era Val d'Ara se Catalonha siguesse independent?

Ah! Ací i a fòrça demagògia e pòca definicion per part de multi politics deth país. Quan i a partits que diden "era Val d'Aran tanben a d'exercir eth sòn dret a decidir". Sobre qué? Açò ac plantegèrem en un plen e non i haguèc respòsta.

Sobre se era Val d'Aran en una ipotetica Catalonha naua nacion d'Euròpa, quin serie er encaish dera Val d'Aran? Se plantege contunhar administrativament adscrita a Catalonha o ar "estado español". Quauquarrés a preguntat as espanhòls qué arien damb era Val d'Aran? Mos anexionarien a qui, a Aragon? A on anirie a parar era Val d'Aran? O serie una ciutat com Ceuta o Melilla?

Nosati pensam qu'er estat naturau ei Catalonha nacion, Val d'Aran ua autonomia laguens de Catalonha, non un territòri singular per raons de lengua o cultura.

9. Quina a estat era decisió mès dura que li a calgut préner com a sindic?

De decisions dolentes non me'n brebi de cap, me supèren es positives. Ei dificil de respòner perquè no n'auem prenut cap qu'age afectat directament a cap estructura pròpia deth Conselh. M'a hèt dolòr non poder intervier per evitar situacions com eth barrament dera residència d'òci e temps liure de Les.

Des mès complicades de préner siguèc assumir era responsabilitat dera gestion sanitat publica e deth benèster ena Val d'Aran. È ara veiguem que l'encertèrem ath cent per cent.

CHARRADA DAMB... CARLOS BARRERA

10. Qué li demore tà hèr coma sindic?

Mos quede veïr aprovada en Parlament de Catalonha era naua Lei d'Aran. Açò vò dider un pas important en er autogovern aranés, poder acabar consolidant un modèl de finançament que non mos hèsque patir. Tanben i a projectes tà hèr; poder generar aqueri dus o tres atractius e fraestructures de besonh tà acabar-mos consolidant com un desú turistic de primèr nivèu e a partir d'aquíu garantir ua major estabilitat ena economia e ena generacion de lòcs de treball. Era Val d'Aran pòt dar molt de si.

11. Com li agradarie qu'era gent rebrembés era tasca que a hèt coma sindic?

Que sagè tot lo que podí, que sigú leiau e responsable damb eth pòble aranés e a partir d'aquí res més.

Anne Rodríguez

Anna Mosteirín

Estudiar, ¿privilegio o derecho?

En los años 50, estudiar era algo a lo que muy pocos podían acceder, la economía española no lo permitía. No había ayudas del estado y la mayoría de las familias vivían de la agricultura. Las familias solían tener más de 3 hijos, y teniendo que alimentar a tantas bocas, pagar una carrera universitaria se hacía imposible.

60 años después, la educación sigue escaseando en nuestro país, y cada vez son menos los padres con trabajo, por lo que dar una educación superior a los hijos, vuelve a convertirse en un problema en muchas casas.

Las matriculas de las universidades, o el precio de los libros, aumenta cada año más. Y en lugar de aumentar con esto las ayudas estatales a jóvenes, disminuyen, por lo que las familias que no disponen de mucho dinero, no pueden acceder a la educación y sus hijos, no pueden convertirse en aquello que han soñado desde niños.

Negándoles becas a los jóvenes, estamos consiguiendo que en este país, aparte de escasear profesionales, escaseen también esas personas que saben el esfuerzo necesario para pagar unos estudios, unos jóvenes que ayudarían a formar una sociedad más solidaria, buena y altruista, una sociedad de la que pudiéramos estar orgullosos.

En resumen, en España, estudiar debería ser un derecho para todos, tanto ricos como pobres, pero en lugar de eso, se ha convertido en un privilegio al que sólo pueden acceder algunos.

Marta Vergés

LA VEU DE 1R D'ESO

(COM HEM VISCAT L'ARRIBADA A L'INSTITUT?)

EL PRIMER DIA A L'ESO (Aran Clotet, 1r A)

Tot va començar el primer dia d'institut, tenia uns nervis de por. Una sortida de casa em sentia molt gran i molt responsable, però aquest sentiment es va acabar molt ràpid, quan vaig arribar a l'institut: tothom era tan gran, que de cop i volta em vaig sentir molt petita.

Vàrem anar cap a una part concreta del pati perquè ens diguessin a quina classe aniríem. Morta de por vaig entrar a classe i em vaig assegurar al primer lloc que vaig veure. De sobte em vaig sentir molt rara, perquè érem molts nens a classe, però a poc a poc una s'hi va acostumant.

Jo crec que el que més costa és l'horari. Has de canviar-ho tot: l'hora d'aixecar-te, l'hora d'anar a dormir, les classes... has d'acostumar-te a un horari nou que mai abans has fet. Hi ha un munt de professors, però no és res de l'altre món. Bé, al final una s'hi acaba acostumant, com tothom; al principi costa una mica bastant canviar de classe però ho acabes pillant.

En definitiva, m'ha encantat l'entrada a l'institut i estic súper orgullosa d'haver arribat a la secundària.

ENTRADA A 1R ESO (Laura Riquelme i

Alejandro Manero 1r B)

El primer dia al entrar al col·le va ser molt diferent al que estàvem acostumats: va ser emocionant i divertit. L'acollida va ser una mica avorrida ja que els professors no feien més que parlar de coses avorrides. Però eren importants, tot s'ha de dir.

Els primers dies van ser divertits perquè podíem jugar a futbol al pati. Després no vàrem jugar més perquè els grans no ens deixen.

Nosaltres estàvem acostumats a una cosa diferent, sobretot els nens de pobles com: Arties, Salardú, Aubèrt, Bossòst i Les. A més a més no fèiem tants exàmens, només en fèiem de tema; no a començament de tot o quasi al final del trimestre. El pitjor de tot és que no estàvem acostumats a carregar tant la motxilla i pujar tantes escales fins a l'avantdarrer i el quart pis.

Aquí si et comportes malament t'expulsen i t'envien a la sala de professors (quart pis) i això significa que et posen un "parte".

EXPERIMENTACIÓ AMB NOVES TECNOLOGIES

En aquest curs escolar, els alumnes de 4rt d'ESO hem pogut triar una assignatura, optativa a la religió, que anomenem "Experimentació amb noves tecnologies".

L'objectiu d'aquesta assignatura és fer experiments tant de física com de química i inclús de biologia amb un dispositiu MultiLog que està compost per diversos sensors (de moviment, de pressió, de temperatura, etc), una consola i el programa d'ordinador MultiLab.

La recollida de dades i la seva posterior utilització pot ser un procés molt lent i laboriós que optimitzem mitjançant l'ús d'aquests sensors connectats a una consola i a l'ordinador.

Gràcies a això podem obtenir fàcilment mesures exactes que després utilitzarem per resoldre problemes.

Un dels experiments que hem fet fins ara ha consistit en deixar caure diferents objectes com una goma o una pilota d'acer a través d'un tub de plàstic de dos metres. Els sensors han detectat a quina distància del terra es trobava l'objecte en cada moment. I a partir de les dades obtingudes que ens han facilitat els sensors, hem pogut calcular la velocitat de caiguda.

Aquestes pràctiques les fem paral·lelament als continguts més teòrics que desenvolupen a la assignatura de Física i Química. Això ens permet de comprendre millor el que els professors ens expliquen a les classes teòriques.

A aquestes alçades del curs, encara no dominen prou el programa MultiLab i és amb l'ajuda del professor Santiago Cester que poden realitzar aquests experiments, però penso que més endavant serem nosaltres, els alumnes, qui dominarem aquest sistema i encara disfrutarem més d'aquest laboratori.

Elia Villacampa

Claudia Barra

EN INȘ D'ARAN MOS MUSICAM

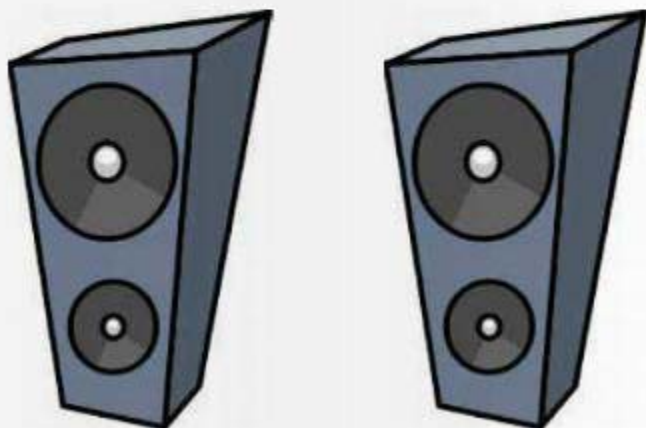
Fòrça còps utilizam era musica entà acompanyar es moments mès importants dera nòstra vida, pr'amor que active era nòsta anima, per que mos emocione, per que mos shaute o per que mos da plaser....

Aguest an se decidic sustituir eth shordant timbre d'avis des canvis de classe per ua sonorizacion d'un fragment musicau que marquesse eth finau e eth començament dera seguenta sesion.

Eth fragment que s'utilizèrem ere ua adaptacion d'ua cançon populara tradicionau occitana "Era morisca de Vilàc". Des deth departament de musica se adaptèc ua version instrumentau acompanyada de guitarres electricas e bateria.

Ja que es alumnes der Institut volien escoltar mès musica se prenguec era seguenta mesura: Entre es dues melodies s'escoten ues cançons que son canviades cada dus mesi. Aguesta seleccion son peces de musica utilizades en curriculo dera ESO de diuerses assignatures e tamben cançons proposades per alumnat (tant musica folklorica coma musica populara actua).

Tot çò explicat naut ei rebut d'ua manèra positiva pera comunitat educativa pr'amor que ajude ara dinamizacion der alumnat. Per aquerò mos cau continuar!

GARMITXA

Janaririk gabeko bizitza ....
Una vida sin comida ....

Çò que toti vos demanatz: Qué ei Garmitxa? Perqué se ditz atau?

Garmitxa ei ua associacion de mainatges e mainades malauts que non pòden minjar arren d'arren, en Bilbao i a 3 mainatges damb aguesta malautia Mikel , Garikoitz e Aymar.

Garmitxa se formèc degut a qu'aguesta malautia non auie ne nòm ne solucion e cercauen ajudar entà poder gèsser endauant. Se formèc en Junhsèga deth 2011, es objectius de Garmitxa son: Dar a conéisher era malautia, arremassar hons, amassar as famílhies ena associacion entà poder gèsser toti amassa entà dauant.

Estant passat se rodèc un documentau sus Garikoitz. Es mainatges e mainades ac passen fôrça mau damb era malautia e tanben mau psicologicament degut a que non pòden hèr tanta activitat fisica com era rèsta de mainadera dera edat.

Mikel ara minge pòc a pòc bèth aliment, Garikoitz non pot minjar arren e Aymar qu'ei encara petit , sonque a 4 ans, minge d'amaçat tot çò que vò e dempús l'an d'ingressar. Hè un temps Mikel mingèc pipes que li aufriren ena escòla e lo aueren d'ingresar en es-pitau.

Era gent tostep demane: Qué ei diabètic?

Qué non tolère era lactosa? E tad aquestes preguntes non i a resposta.

Era associacion demane taps de plastic entà reciclar- les e arremassar hons, mès tanben vénen samarretes, tricòts, pulseres...

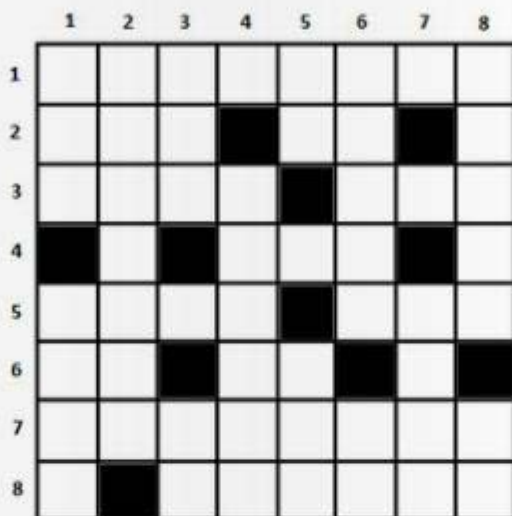
Se vòs saber bèra causa mès de Garmitxa entra en <http://www.garmitxa.org/> .

Dèisha es tòns taps en conserjeria o se l'estimes mès porta-les de casa en ua bossa!!!

MOTS ENCREUATS

(Elaborats pels alumnes de la matèria optativa de català de 3r d'ESO)

Vertical

1. Gran llac salat. Dins del gran llac salat. 2. Ho és tot. 3. Antílop africà famós per les seves migracions. En aquest *ball* n'hi ha dues. Metall preciós. 4. Infusió sense vocal. La piscina de la llengua. 5. Si en tens un a la màniga, vas bé. El moviment del cavall dels escacs. A l'inrevés, evita que surti el gas de l'ampolla. 6. Jugador de tennis molt tradicional. Cap cosa. 7. La penúltima de la llista. La més rodona. A l'inrevés, ni fred ni calent. 8. La poció de la vida. Està bé de salut.

Horizontal

1. Accident geogràfic que consisteix en un gran bony a la terra. 2. Cicle de quatre estacions. No està malalt. La tercera vocal. 3. Aigües que serpentegen. Aquest gos borda en anglès. 4. La lletra de la victòria. Sense ella no es podria volar. Primer. 5. L'escorça humana. Embolica la troca. 6. A l'inrevés, segona nota de l'escala. També a l'inrevés, conífera. Segona lletra. 7. Surten en els mapes del Tomàs Molina. 8. La lletra que multiplica. La que escombrava l'escaleta.

(Les solucions, en el pròxim número de la revista)

PASSATEMPS (ALUMNES ÚSEE)

1 A
2 B
3 C
4 D
5 E
6 F
7 G
8 H
9 I
10 J
11 K
12 L
13 M
14 N
15 O
16 P
17 Q
18 R
19 S
20 T
21 U
22 V
23 W
24 X
25 Y
26 Z

16	5	9	19	8	5	20
----	---	---	----	---	---	----

13	1	18
----	---	----

16	5	9	19	8	5	18	1
----	---	---	----	---	---	----	---

1	18	18	1	4	9	13
---	----	----	---	---	---	----

16	15	13	1
----	----	----	---

3	5	18	9	4	5	19
---	---	----	---	---	---	----

PASSATEMPS (ALUMNES ÚSEE)

3	1	14

1	18	2	5

2	21	19

3	7	13	9	14

3	18	1	2	7

2	1	1	1	20	1
0	5	3			

16	12	1	20	1	14
----	----	---	----	---	----

7	1	20	5	20	19
---	---	----	---	----	----

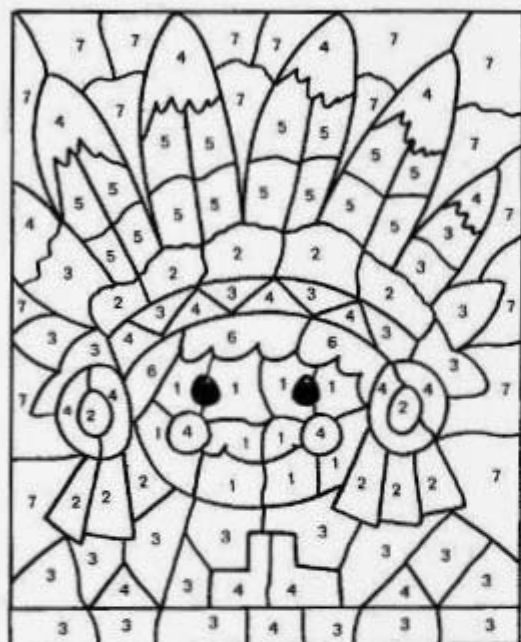
13	1	20	5	13	1	20	9	17	21	5	19
----	---	----	---	----	---	----	---	----	----	---	----

3	15	14	9	12	8	5	2
							0

PASSATEMPS

Pinta ets diboishi damb es
colors que seguissen

- 1 Ròsa
- 2 Vermelh
- 3 Verd
- 4 Morat
- 5 Iranja
- 6 Blu fosc
- 7 Blu claret

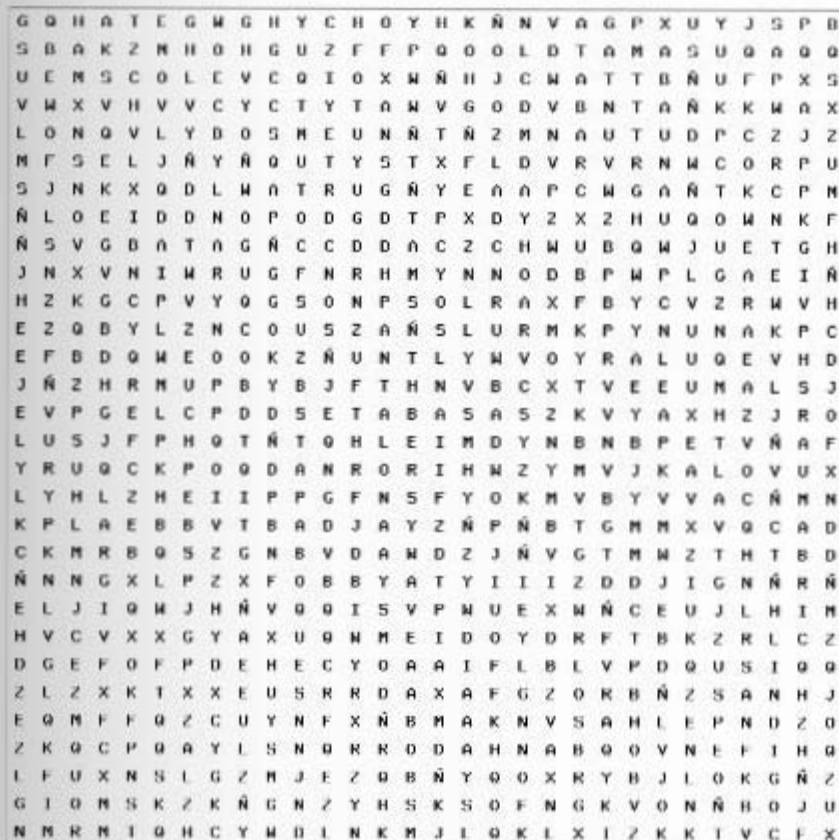
- 1 Auriòu
- 2 Verd
- 3 Iranja

- 4 morat
- 5 Marron
- 6 Vermelh

PASSATEMPS SAUSSÈR DE LETRES SUS

ERA RÒBA

CERCA ES SEGUENTES PARAULES:

ABRIC, BATA, BANHADOR, PANTALON, CRABATA, DAVANTAU,
CAMISA, PELHA, TAPABOQUES, SABATES.

Era imatge deth Trimestre

Maria Enseñat

IÚERN 2013-2014

Alex Ilici